# Raadsvoorstel

| | | |
|---|---|---|
| Zaaknummer | : | 919481 |
| Raadsvergadering | : | 18 juni 2024 |
| Onderwerp | : | Programmabegroting en Financiële begroting 2025 – 2028 Regio Achterhoek |
| Collegevergadering | : | 21 mei 2024 |
| Portefeuillehouder | : | Burgemeester J.H.A. van Oostrum |
| Steller | : | W. Scheeringa<br>Team Bestuursondersteuning |

tel. : 0545-250250

**Te nemen besluit**

1. Kennis te nemen van de Begroting 2025 van de Regio Achterhoek;
2. In te stemmen met programma 1 Smart Governance en programma 4 Bedrijfsvoering en rente en de verplichte paragrafen van de begroting 2025 Regio Achterhoek;
3. Geen zienswijze in te dienen op de begroting 2025 van de Regio Achterhoek.

**Waarom dit voorstel en wat is het effect**

Aanleiding voor dit voorstel is de begroting 2025 van de gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek. De gemeente, zowel raad als college, krijgt de gelegenheid om zienswijzen in te dienen over de begroting 2025. Het voorstel is om geen zienswijzen in te dienen.

**Argumentatie**

**1.1 De regionale 3O samenwerking is terug te vinden in de opbouw van de begroting**

Achterhoek ambassadeurs is het Achterhoekse samenwerkingsverband van de acht Achterhoekse gemeenten, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de provincie Gelderland. De regionale 3O samenwerking is terug te vinden in de opbouw van deze begroting. De begroting is qua inhoud breder dan alleen de taken die Regio Achterhoek uitvoert. Zo wil de Regio zichtbaar maken wat er buiten de eigen (Regio Achterhoek) organisatie gedaan wordt door de partijen die samen Achterhoek ambassadeurs vormen. In de begroting hanteren ze de officiële naam van de samenwerkingsregeling: Regio Achterhoek. Voor de 3O-samenwerking gebruiken ze de naam Achterhoek Ambassadeurs: 8RHK. De begroting bestaat uit een beleidsbegroting met programma's en verplichte paragrafen, een financiële begroting en bijlagen. Gemeenten worden gevraagd in te stemmen met programma 1 Smart Governance en programma 4 Bedrijfsvoering en rente en de verplichte paragrafen. De programma's 2 en 3, te weten Smart Governance en Smart Living zijn bedoeld ter informatie. De projecten van deze programma's worden voor het grootste deel uitgevoerd door initiatiefnemers. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar het boekwerk.

**2.1 Programma 1 Smart Governance en programma 4 Bedrijfsvoering en rente en de verplichte paragrafen zijn van belang voor gemeenten**

In programma 1 Smart Governance staat een toelichting op de begroting (exploitatiekosten) van Regio Achterhoek. Er is sprake van een autonome stijging van de inwonerbijdrage. Zie verder bij de tekst onder Financiën.
In programma 4 Bedrijfsvoering en rente staat een toelichting op de kosten voor leiding en ondersteuning en huisvesting. Voor een nadere toelichting wordt u verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering en het taakveldenoverzicht in de bijlagen.
In deel 2 Beleidsbegroting en verplichte paragrafen wordt ingegaan op het beleid, weerstandscapaciteit, risico's en financiële kengetallen.

In te vullen door Griffie:

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

**2.2 Er is voldoende weerstandsvermogen**
De omvang van het vrij besteedbare deel van de algemene reserve is voor 31 december 2028 begroot op € 392.000. De begrote beschikbare weerstandscapaciteit per 31 december 2028 bedraagt € 400.000. Het geformuleerde plafond voor het weerstandsvermogen is vastgesteld op € 478.000. Er is geen sprake van een surplus van de algemene reserve. De ratio weerstandsvermogen is voldoende. De Regio heeft geen risicodossiers die niet onder de normale bedrijfsrisico's vallen waarvoor de weerstandscapaciteit aanwezig is. De ratio weerstandsvermogen is € 400.000 / € 341.000 = 1,2 (voldoende).

**2.2 De begroting 2025 is sluitend en de Regio kan tijdig bijsturen**
De begroting 2025 is sluitend. Voor de jaren daarna ziet de Regio overall in de meerjarenraming een oplopend structureel tekort in de jaarschijven 2026 tot en met 2028. De volgende ontwikkelingen hebben zich voorgedaan: Montferland is toegetreden per 1 januari 2024, er komt een nieuwe Regio Deal (september 2024) en de provincie Gelderland draagt vanaf 2025 niet meer bij aan de samenwerking in de Achterhoek. Voor de cofinanciering van projecten zijn nog middelen beschikbaar in de vorm van Gebiedsopgaven (tot einde 2026) en via het investeringsfonds.
De Regio heeft geen risicodossiers die niet onder de normale bedrijfsrisico's vallen waarvoor de weerstandscapaciteit aanwezig is. Op basis van de gehanteerde uitgangspunten bij het opstellen van de begroting zullen ze zowel het tekort als het toekomstbestendig maken van 8RHK bureau in eerste instantie taakstellend oplossen.

**2.3 Uitbreiding van de formatie is verwerkt in de begroting**
Daarnaast heeft de Regio de wens om de formatie uit te breiden. Dit is verwerkt in de begroting. Voor dit moment wil de Regio inzetten op een extra fte voor lobby en het uitbreiden van de formatie van de regisseurs naar 1 fte per Thematafel. Dit laatste is nodig door de toetreding van Montferland en het opvangen van het vele werk dat vanuit het Rijk naar de regio's komt, zoals bijvoorbeeld de Woondeals, de ruimtelijke opgaven en de Regio Deal. Er is extra inzet van de regisseurs nodig om de vele projecten die in het kader van de nieuwe Regio Deal starten goed te begeleiden of te initiëren.

De uitbreiding van de formatie voor lobby is noodzakelijk. Navraag heeft geleerd dat niet alle taken die horen bij de functie Public affairs/lobbyist opgepakt kunnen worden. Dit heeft te maken met een hoge werkdruk op bijkomende strategische projecten (zoals Regio Deal). Daardoor is de Regio minder aanwezig in Den Haag en dus ook minder zichtbaar en minder effectief. De Regio wil daarom graag investeren in hun aanwezigheid in Den Haag.

De uitbreiding van de formatie op lobby vinden we begrijpelijk. Het wordt steeds belangrijker om gebruik te maken van lobby in Den Haag en in Brussel. Het is noodzakelijk om te investeren in netwerken en in kennis en kunde om effectief te kunnen zijn. Uiteindelijk kunnen de lobbyactiviteiten er toe leiden dat we cofinanciering terug verdienen door mee te doen met Europese projecten. Dit vergt tijd en een lange termijn aanpak. Verder blijft een gezonde wisselwerking tussen gemeentelijke collega's op het gebied van public affairs van belang. Hiermee is al een goede start gemaakt.

**3.1 Een zienswijze indienen is niet nodig**
Gelet op het vorengaan is er geen reden om een zienswijze in te dienen.

**Kanttekeningen en risico's**
*Uitgangspunten*
Bij het opstellen van de begroting van Regio Achterhoek/ 8RHK ambassadeurs zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:
- Volgens de eisen van de provincie hanteert de Achterhoek het principe dat ze jaarlijks een begroting voorleggen met een structurele dekking van het eerste jaar, of perspectief voor

een structurele dekking in het laatste jaar van de meerjarenraming. Voor 2025 levert dit geen problemen op.
- Een verzoek tot verhoging van de inwonerbijdrage vanuit gemeenten proberen ze te voorkomen, helemaal nu de financiële positie van gemeenten onder druk staat. Dit betekent dat ze zowel het tekort als het toekomstbestendig maken van 8RHK bureau in eerste instantie taakstellend oplossen.

*Oplossingsrichtingen*
Een deel van de genoemde negatieve financiële effecten de komende jaren kan de Regio opvangen door de bijdrage van de gemeente Montferland, renteopbrengsten van het schatkistbankieren en inkomsten voor overhead bij subsidies. Om de overige negatieve effecten op de meerjarenbegroting taakstellend op te kunnen vangen willen ze gaan werken met *een bestemmingsreserve toekomstbestendige organisatie*. Dit heeft als voordeel dat ze een aantal inkomsten die Regio Achterhoek/ 8RHK ambassadeurs krijgt in de meerjarenraming in kunnen zetten. Het gaat dan om inkomsten voor de overhead bij subsidies zoals de Regio Deal, Leader of het Techniekpact. Daarnaast kunnen de renteopbrengsten toegevoegd worden aan *de bestemmingsreserve toekomstbestendige organisatie.* In de jaren vanaf 2026 verwachten ze nu een tekort. Ze verwachten dit tekort tot en met 2028 aan te kunnen vullen vanuit genoemde bestemmingsreserve. Voor de lange termijn is hun handelingsvolgorde dat wanneer er onvoldoende inkomsten zijn om het eerste jaar structureel dekkend te krijgen, ze 4 jaar de tijd hebben om in te grijpen. Dit kan door:
- Een voorstel voor het verhogen van de inwonerbijdrage in de laatste jaarschijf van de meerjarenraming (dit zou eventueel kunnen gaan spelen vanaf 2029).
- Of ingrijpen in organisatiegrootte. Wanneer gemeenten niet kiezen voor een verhoging van de inwonerbijdrage kan een bezuinigingsopdracht aan de Regio Achterhoek/ 8RHK ambassadeurs gegeven worden. Er is dan voldoende tijd om in 4 jaar bij te sturen op de grootte van de organisatie. Dit gaat op zijn vroegst in 2029 spelen.

**Financiën**
Het algemeen bestuur heeft op 15 december 2021 ingestemd met een berekeningsmethodiek voor de absolute stijging van de inwonerbijdrage. De loonsom wordt verhoogd met een loonindex inclusief nacalculatie. De overige exploitatiekosten worden verhoogd met een prijsindex. De indexcijfers komen uit de septembercirculaire 2023. De absolute stijging van de autonome kosten bedraagt € 176.000 voor de gemeenten. De inwonerbijdrage stijgt van € 7,43 in 2024 naar € 8,01 in 2025.
Voor Berkelland betekent dit een bijdrage van € 352.616. (44.022 inwoners)
We hebben al rekening gehouden met de autonome stijging van de inwonerbijdrage in de perspectiefnota 2025.

**VN verdrag rechten van mensen met een beperking**
Niet van toepassing.

**Duurzaamheid**
Niet van toepassing.

**Communicatie**
Niet van toepassing.

**Initiatief, participatie en rol gemeente**
Berkelland neemt deel aan de gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek. Het algemeen bestuur richt zich op werkzaamheden als de begroting en rekening, taken op het gebied van personeelszaken, financiën, automatisering, huisvesting, administratie- en archieftaken, communicatie en subsidies en subsidie–werving. Voorstellen ten aanzien van de begroting van de gemeenschappelijke regeling moeten worden voorgelegd aan de afzonderlijke gemeenteraden binnen de gemeenschappelijke regeling. Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam stuurt de voorlopige jaarrekening aan de raden van de betrokken gemeenten. Het college brengt de jaarrekening 2023 (namens het DB van de RA) ter kennisname aan de gemeenteraad.

**Planning en evaluatie**
Volgens de vastgestelde planning ligt de begroting in het algemeen bestuur van 11 september 2024 ter besluitvorming voor. Zienswijzen ontvangen voor 2 augustus 2024 worden meegenomen in de verzending van de vergaderstukken. Zienswijzen ontvangen na deze datum worden later toegevoegd aan de vergaderstukken of mondeling ingebracht in de vergadering.

**Alternatieven**
Geen.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

drs. J. Jonker drs. J.H.A. van Oostrum

Raadsvergadering : 18 juni 2024

De raad van de gemeente Berkeland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 21 mei 2024

b e s l u i t:

1. Kennis te nemen van de Begroting 2025 van de Regio Achterhoek;
2. In te stemmen met programma 1 Smart Governance en programma 4 Bedrijfsvoering en rente en de verplichte paragrafen van de begroting 2025 Regio Achterhoek;
4. Geen zienswijze in te dienen op de begroting 2025 van de Regio Achterhoek.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 18 juni 2024

de griffier, de voorzitter,

drs. J.A. Satijn drs. J.H.A. van Oostrum

**Toelichting raadsvoorstel**

Onderwerp : Begroting 2025 Regio Achterhoek

**Opbouw begroting**
De programmabegroting van Regio Achterhoek bestaat uit 4 programma's; Smart Governance, Smart Economy, Smart Living en Bedrijfsvoering en rente. De werkzaamheden van de Thematafels zijn per Thematafel terug te vinden in de programma's Smart Economy en Smart Living. De werkzaamheden voor de grensoverschrijdende samenwerking zijn niet terug te vinden als een apart thema, het is onderdeel van de verschillende thema's. De werkzaamheden van de Achterhoek Board, de Achterhoek Raad en het algemeen/dagelijks bestuur komen terug in het programma Smart Governance. Ook zijn hier lobby, communicatie, monitoring en subsidiewerkzaamheden ondergebracht.

De besluitvorming over financiële bijdragen (subsidies vanuit Regio Deal of provinciale Gebiedsopgavemiddelen) aan projecten loopt via de Thematafels, Achterhoek Board en het dagelijks bestuur. Besluitvorming over de inzet van het investeringsfonds is voorbehouden aan het algemeen bestuur. Wanneer er additionele middelen vanuit de gemeenten gevraagd worden loopt de besluitvorming hierover via het algemeen bestuur naar de gemeenteraden. Projecten worden ingediend en uitgevoerd door verschillende partners binnen de samenwerking. Verantwoording vindt plaats door de uitvoerende partner op basis van de afgegeven subsidiebeschikking.

In het programma Smart Governance zijn de doelen en acties beschreven waar de Achterhoek aan werkt. De samenwerking in de Achterhoek richt zich op de ruimtelijk-economische agenda. De Visie 2030 is daarvoor het kompas. Kern van de Visie 2030 is: *In 2030 heeft de Achterhoek een sterke bloeiende en innovatieve economie, uitgaande van eigen kracht met een aantrekkelijke arbeidsmarkt. Er is een duurzaam werk-, leer-, woon- en leefklimaat. Met gezonde inwoners en met oog voor de brede welvaart van de inwoners.* Vanuit deze kern zijn zes ambities voor 2030 geformuleerd die gekoppeld zijn aan zes Thematafels:
¬ Breed gekwalificeerde regio: vraag en aanbod op de arbeidsmarkt zijn in evenwicht.
¬ Slimme productieve regio: verhogen van de arbeidsproductiviteit in de maakindustrie en agrosector.
¬ Goed bereikbare regio: duurzaam, betrouwbaar en toegankelijk vervoer voor iedereen.
¬ Duurzaam schone regio: overschakelen naar hernieuwbare energie, minder gebruik primaire grondstoffen, verminderen emissies en toename biodiversiteit.
¬ Aantrekkelijke woonregio: de woningmarkt is kwalitatief en kwantitatief toekomstbestendig en in evenwicht.
¬ Leven lang gezondste regio: samen langer gelukkig en gezond.

Een uitgebreide beschrijving van de ontwikkelingen en risico's is te vinden op pagina 71.

**Een nadere toelichting op de risico's financiële risico's**

*Financiële ontwikkelingen*
De provincie Gelderland heeft in het kader van haar herijkingsoperatie aangekondigd de (inwoner)bijdrage aan de governance van 8RHK ambassadeurs per 2025 stop te zetten. Dit heeft een fors effect op de begroting van negatief € 468.000 in 2025. Daarnaast heeft de Regio een reeds bestaande taakstelling op te vangen van negatief € 64.000. Samen met wat kleine ontwikkelingen geeft dit een negatief structureel effect van € 561.000 op het begrotingsjaar 2025.
Een tweede ontwikkeling is de toetreding van de gemeente Montferland tot Regio Achterhoek/ 8RHK ambassadeurs. De toetreding van Montferland betekent een verhoging van de totale inwonerbijdragen van gemeenten aan de regio Achterhoek van € 295.000 positief. Overall zien ze in de meerjarenraming een oplopend structureel tekort in de jaarschijven 2026 tot en met 2028.

*De organisatie toekomstbestendig maken*
Op het gebied van lobby zouden ze de inzet van 8RHK en daarmee het formatieplaatje graag uitbreiden. Zowel de lobbyinzet in Den Haag als in Brussel kan effectiever met meer ureninzet. In mindere mate geldt dit ook op andere plekken binnen het functiehuis van 8RHK. Het formatieplaatje dat ze in 2018 hebben opgesteld voldoet grotendeels maar vraagt hier en daar aanscherping en uitbreiding. Dit heeft onder andere te maken met de grote hoeveelheid projecten die begeleid moeten worden en het beroep dat de provincie en rijk op de regio's doen voor het opstellen en uitwerken van ruimtelijke voorstellen. Voor de jaren 2023- 2024 is de capaciteit die nodig is voor de ruimtelijke opgaven gedekt uit positieve rente inkomsten en het investeringsfonds. Dit is op de lange termijn niet houdbaar, maar ze verwachten daar middelen vanuit provincie en/of Rijk voor te ontvangen.

**Nieuwe Regio Deal in 2024**
In 2024 sluiten de Regio een nieuwe Regio Deal van 25 miljoen met het Rijk. In de Deal zijn de opgaven, doelen, aanpak en resultaten beschreven die de basis zijn voor nieuw te starten projecten. Veel projecten worden eind 2024/begin 2025 voorbereid door de Thematafels. Een belangrijk deel zal in 2025 starten. De looptijd van de Deal is t/m 2028.

**Investeringsfonds**
De regio zet zich in om nieuwe Rijks en provinciale middelen binnen te halen. Het hebben van voldoende cofinanciering is daarbij noodzakelijk, Het investeringsfonds is daar belangrijk voor (gebleken). Het investeringsfonds is echter uitputtend en wordt nauwelijks gevoed, ook omdat de provincie niet meer bijdraagt hieraan. Het investeringsfonds zal ook voor ca 4 mln. worden ingezet als cofinanciering bij de nieuwe Regiodeal. Dit is nog niet in de tabel op pagina 63 verwerkt. Dit betekent dat in de toekomst meer cofinanciering nodig is van de partners c.q. het investeringsfonds aangevuld moet worden.